

Ontwerpbesluit van

nr.

houdende wijziging van het Besluit bestuurlijke boetes financiële sector, het Besluit definitiebepalingen Wft, het Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft, het Besluit melding zeggenschap en kapitaalbelang in uitgevende instellingen Wft, het Besluit prudentiële regels Wft en het Besluit toezicht financiële verslaggeving (Wijzigingsbesluit financiële markten 2012)

Op de voordracht van Onze Minister van Financiën van dd mm 2011, FM/2011/xxxxM
Generale Thesaurie, directie Financiële Markten, afdeling Institutioneel Beleid en Integriteit;
Gelet op de artikelen 1:81, eerste en tweede lid, 3:17, tweede lid, aanhef en onderdeel a, 4:9, derde lid, 4:25, eerste lid, 4:72, derde lid, 4:73, derde lid, 5:45, tiende lid van de Wet op het financieel toezicht en artikel 18, derde lid van de Wet toezicht financiële verslaggeving;
De Raad van State gehoord (advies van dd mm 2011, no. W.....);
Gezien het nader rapport van Onze Minister van Financiën van dd mm 2011, FM/2011/xxxxU;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Artikel I

In artikel 10 van **het Besluit bestuurlijke boetes financiële sector** wordt onder het kopje Besluit prudentiële regels Wft "131, vierde lid" vervangen door: 131, eerste en vierde lid.

Artikel II

Het **Besluit definitiebepalingen Wft** wordt als volgt gewijzigd:

A

In artikel 3, tweede lid, onderdelen a en b, wordt "ten minste € 50.000" telkens vervangen door: ten minste €100.000.

B

Artikel 4 vervalt.

C

Na artikel 39 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 39a

Artikel 3, zoals dan luidde op de dag voor de datum van inwerkingtreding van het Wijzigingsbesluit financiële markten 2012, blijft van toepassing voor de bepaling of sprake is van een professionele marktpartij als bedoeld in artikel 3, voor zover de overeenkomst betreffende het aantrekken, het ter beschikking verkrijgen of ter beschikking hebben van opvorderbare gelden voor dat tijdstip is gesloten.

Artikel III

Het **Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft** wordt als volgt gewijzigd:

A

Artikel 1 wordt als volgt gewijzigd:

1. In alfabetische volgorde worden twee definities ingevoegd, luidende:

commissie: beloning of vergoeding, in welke vorm dan ook, voor het optreden als gevolmachtigde agent of ondergevolmachtigde agent;

pensioenverzekering: een levensverzekering die een werkgever afsluit ten behoeve van zijn werknemers, waaronder de directeur-groootaandeelhouder, bestaande uit een ouderdomspensioen of een nabestaandenpensioen als bedoeld in artikel 1 van de Pensioenwet;.

2. In de definities van *afsluitprovisie*, onder 1°, en *doorlopende provisie*, onder 1°, wordt telkens “een hypothecair krediet, een hypothecair krediet gecombineerd met een beleggingsrekening of een uitvaartverzekering” vervangen door: een schadeverzekering, een uitvaartverzekering, een hypothecair krediet of een hypothecair krediet gecombineerd met een beleggingsrekening.

B

Artikel 5 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste lid, aanhef, wordt “de onderdelen a tot en met d” vervangen door: de onderdelen a tot en met e.

2. In het eerste lid, onderdeel c, wordt “bijlage B; of” vervangen door: Bijlage B;.

3. Aan het eerste lid wordt onder vervanging van de punt aan het slot van onderdeel d door “; of” een onderdeel toegevoegd, luidende:

e. pensioenverzekeringen, al dan niet gecombineerd met arbeidsongeschiktheidsverzekeringen: onderdelen 5 en 7 van bijlage B.

4. In het derde lid wordt “onderdeel a, b of d” vervangen door: onderdeel a, b, d of e.

C

Artikel 149a wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste lid wordt “hypothecair krediet of uitvaartverzekering” vervangen door: hypothecair krediet, schadeverzekering of uitvaartverzekering.
2. Het tweede lid, onderdeel a, komt te luiden:
 - a. provisie die worden verschaft door of aan de cliënt of degene die namens hem optreedt, tenzij de hoogte van de provisie die de bemiddelaar of adviseur bij de cliënt of degene die namens hem optreedt in rekening brengt kennelijk onredelijk is gelet op de aard en reikwijdte van de dienstverlening;.
3. In het tweede lid, onderdeel b, aanhef, wordt “doorlopende provisie die worden verschaft” vervangen door: doorlopende provisie ter zake van betalingsbeschermers, complexe producten, hypothecaire kredieten of uitvaartverzekeringen die worden verschaft.
4. Onder vernummering van onderdeel c tot d wordt een onderdeel ingevoegd, luidende:
 - c. afsluitprovisie en doorlopende provisie ter zake van schadeverzekeringen die worden verschaft door of aan een derde of degene die namens hem optreedt, indien de bemiddelaar of adviseur kosteloos op verzoek van de cliënt op uitvoerige, accurate en begrijpelijke wijze mededeling doet van het bestaan, de aard en het bedrag of, indien het bedrag niet kan worden achterhaald, de wijze van berekening van de provisie of in geval van provisie in natura de waarde in het economisch verkeer voordat de betreffende dienst wordt verleend;.

D

Na artikel 149b wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 149c

1. Een aanbieder, gevolmachtigde agent of ondergevolmachtigde agent verschaft of ontvangt voor het optreden als gevolmachtigde agent of ondergevolmachtigde agent rechtstreeks of middellijk geen commissie die niet noodzakelijk is voor het verlenen van de dienst of deze mogelijk maakt.
2. Het eerste lid is niet van toepassing op:
 - a. commissies die worden verschaft door of aan een derde of degene die namens hem optreedt, indien de verschaffing van de commissie de kwaliteit van de dienst ten goede komt en geen afbreuk doet aan de verplichting van de aanbieder, gevolmachtigde agent of ondergevolmachtigde agent om zich in te zetten voor de belangen van de cliënt;.
 - b. relatiegeschenken, voor zover deze gezamenlijk op jaarbasis de waarde van € 100 niet overstijgen.

E

In artikel 150, vierde lid, wordt “hypothecair krediet of een uitvaartverzekering” vervangen door: hypothecair krediet, een schadeverzekering of een uitvaartverzekering.

F

Na artikel 171 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 171a

1. Het is een financiële dienstverlener die op 1 januari 2012 bevoegd is financiële diensten te verlenen met betrekking tot levensverzekeringen, en die op dat moment voldoet aan artikel 4:9, tweede lid, van de wet, toegestaan het verlenen van financiële diensten met betrekking tot pensioenverzekeringen tot 1 januari 2014 voort te zetten, indien hij voldoet aan het tweede en derde lid.
2. De financiële dienstverlener, bedoeld in het eerste lid, geeft voor 1 februari 2012 aan de toezichthouder te kennen, op een door deze voorgeschreven wijze, dat hij voornemens is zijn financiële dienstverlening met betrekking tot pensioenverzekeringen te continueren.
3. De financiële dienstverlener, bedoeld in het eerste lid, toont voor 1 juli 2012 op een door de toezichthouder voorgeschreven wijze aan dat en op welke wijze hij zal voldoen aan het bepaalde in artikel 4:9, tweede lid, van de wet ten aanzien van het verlenen van financiële diensten met betrekking tot pensioenverzekeringen.
4. Het eerste, tweede en derde lid zijn van toepassing op de financiële dienstverlener totdat hij, op een door de toezichthouder voorgeschreven wijze, heeft aangetoond te voldoen aan het bepaalde in artikel 4:9, tweede lid, van de wet, voor zover het betreft het verlenen van financiële diensten met betrekking tot pensioenverzekeringen.

G

Aan Bijlage B, behorend bij artikel 5, wordt een onderdeel toegevoegd, luidende:

7. Pensioenverzekeringen

7.1

De personen baseren hun advisering met betrekking tot pensioenverzekeringen op:

- a. grondige en actuele kennis met betrekking tot relevante wetgeving inzake pensioen en de directeur-grotaandeelhouder-pensioentoezegging;
- b. toegepaste begrippen en procedures inzake actuarieel rekenen;
- c. toegepaste juridische kennis met betrekking tot rechtspersonen en ondernemingsstructuren;
- d. grondige en actuele kennis met betrekking tot pensioenverzekeringen als onderdeel van het pakket arbeidsvoorwaarden van een werkgever;
- e. toegepaste kennis met betrekking tot de relevante bedrijfseconomische vraagstukken (zoals groei, stabilisatie en krimp) en financiële verslaglegging van een onderneming;
- f. toegepaste risicoanalyse van de financiële draagkracht van de betreffende werkgever;
- g. toegepaste kennis met betrekking tot de wijze van investeren of beleggen van vermogen; en

- h. kennis met betrekking tot de basisprincipes, hoofdlijnen en actuele ontwikkelingen van risicomanagement.

7.2

De personen zijn in staat om:

- a. gesprekken te voeren in de volgende categorieën: gestructureerd interview, slecht nieuws- en adviesgesprek;
- b. ICT-toepassingen, waaronder rekenmodellen, bij de advisering te gebruiken;
- c. mondeling en schriftelijk correct en begrijpelijk te communiceren op verschillende persoonlijke en organisatorische niveaus binnen de onderneming van de werkgever, waaronder haar directie, controllers, accountants, vertegenwoordigende overlegorganen en individuele werknemers;
- d. adviestrajecten te plannen, te sturen en tot een succes te brengen, waaronder wordt verstaan:
 - 1°. het kwalitatief en kwantitatief vergelijken van offertes en lopende pensioenverzekeringen en het verklaren van verschillen hiertussen;
 - 2°. het beoordelen van en adviseren over collectieve waardeoverdracht;
 - 3°. het adviseren over winstdelingsystemen;
 - 4°. het adviseren over excedentregelingen, ook als aanvulling op ondernemingspensioenfondsen en bedrijfstakpensioenfondsen in combinatie met verzekerde regelingen;
 - 5°. het berekenen van lasten en aanspraken;
 - 6°. het beheren van een lopend pensioencontract;
 - 7°. het uitleggen van een individuele waardeoverdracht;
 - 8°. het vertalen van alle over de werkgever ingewonnen informatie naar een passende pensioenverzekering;
 - 9°. het geven van een passend advies aan een directeur grootaandeelhouder over zijn pensioenverzekering;
 - 10°. het interpreteren van effecten van toeslagmodellen;
 - 11°. het vermogen om relevante wetgeving praktisch te kunnen toepassen;
 - 12°. het begeleiden van contractverlenging, –wijziging of –beëindiging van een pensioenverzekering; en
 - 13°. het controleren van relevante documenten.
- e. het risicomanagement met betrekking tot een pensioenverzekering in een aantal fasen op procesmatige wijze te plannen, uit te voeren en te beheren en daarbij op hoofdlijnen gebruik te maken van een risicomodel waarmee een risicoprofiel van een organisatie kan worden aangegeven;
- f. mondeling op heldere wijze uitleg te geven over de doelstellingen en resultaten van een organisatie, welke risico's vanuit de situatie van de pensioenverzekering een bedreiging voor de onderneming van de werkgever vormen of een kans bieden en op welke wijze deze risico's op adequate wijze kunnen worden beheerd zodat de risico's tot een voor de organisatie acceptabel risiconiveau kunnen worden ingevuld; en

- g. met het oog op de pensioenverzekering de risicobereidheid en het risicoprofiel van de onderneming op heldere wijze in kaart te brengen en vast te leggen.

7.3

De personen demonstreren en bewijzen dat:

- a. zij het adviestraject met betrekking tot pensioenregelingen voor werkgevers met ondernemingen van diverse omvang en complexiteit ten behoeve van diens werknemers zelfstandig, succesvol en correct uit kunnen voeren. In dit adviestraject kunnen zich in ieder geval de volgende zaken voordoen met betrekking tot natuurlijke en/of rechtspersonen:
- 1°. start en einde dienstbetrekking;
 - 2°. overlijden;
 - 3°. arbeidsongeschiktheid;
 - 4°. echtscheiding of ontbinding van partnerregelingen;
 - 5°. Pensioendatum;
 - 6°. verwachtingen ten aanzien van het pensioen;
 - 7°. verlenging, wijziging, beëindiging of revisie van een pensioencontract;
 - 8°. collectieve waardeoverdracht;
 - 9°. prognosticeren van toekomstige pensioenlasten;
 - 10°. versoering of uitbreiding van de pensioenregeling; en
 - 11°. faillissement of mogelijkheid daartoe.
- b. zij de directeur-groootaandeelhouder met betrekking tot zijn eigen pensioenverzekeringen zelfstandig, correct en passend kunnen adviseren in ten minste de volgende situaties: overlijden, arbeidsongeschiktheid, echtscheiding of ontbinding partnerregeling, pensioendatum, pensioenverwachtingen, faillissement of mogelijkheid daartoe.
- c. zij de directeur-groootaandeelhouder kunnen adviseren over de verschillende mogelijkheden om het voor hem benodigde pensioenkapitaal bijeen te brengen alsmede duidelijkheid kunnen verschaffen over het verschil tussen de reële en de fiscale waardering van de pensioenverplichting.

7.4

De personen zijn in staat:

- a. te beschrijven welke invloed de verrichtingen van een financiële instelling en/of financiële dienstverlener hebben op het maatschappelijk belang en de samenleving alsmede welke gevolgen deze hebben voor de reputatie van de financiële sector;
- b. het verschil tussen zelfregulering en overheidsregulering uit te leggen en te benoemen en te omschrijven welke toezichthoudende instanties en middelen in de financiële sector moeten zorgen voor de handhaving en naleving van beide vormen van regulering;
- c. de gevolgen van niet-naleving van de relevante wet- en regelgeving te kennen en hierover uitleg te geven;

- d. een passend advies te geven, dat wil zeggen uit te leggen op welke wijze in lijn met de doelstellingen van de onderneming en met de keuzes die daaruit voortvloeien is gehandeld;
- e. de begrippen integer gedrag en integere cultuur te omschrijven alsmede de wijze te benoemen waarop integer gedrag, in de zin van verantwoordelijkheid nemen en verantwoording afleggen, in de bedrijfscultuur van de financiële instelling en/of financiële dienstverlener kan worden verankerd;
- f. voorbeelden van integriteitsrisico's te benoemen alsmede aan te tonen op welke wijze zij tot een aanvaardbaar niveau kunnen worden teruggebracht;
- g. in de dagelijkse adviespraktijk – aan de hand van vier integriteitsassen – de vier belangen die een rol spelen in de financiële dienstverlening te herkennen en bespreekbaar te maken, te weten:
 - 1°. het financiële belang van de medewerker (persoonlijke beloning, targets, commerciële doelstellingen, en dergelijke);
 - 2°. het belang van de medewerker om compliant te zijn, waarbij wordt aangetoond dat de controlefunctie naar behoren wordt uitgevoerd;
 - 3°. het belang van de medewerker om zijn professionele verantwoordelijkheid met betrekking tot integriteit te kennen en dienovereenkomstig te handelen;
 - 4°. het belang van de medewerker en zijn organisatie om een vertrouwensrelatie te hebben met de klant.
- h. dilemma's op het gebied van ethisch en integer handelen in de uitoefening van zijn beroep te analyseren en bespreekbaar te maken alsmede de keuzes af te wegen en te verantwoorden;
- i. om adviezen zodanig te communiceren dat deze aansluiten bij het opleidings-, kennis- en ervaringsniveau van de betrokken klant;
- j. fraudesignalen te onderkennen en hieraan op adequate wijze opvolging te geven.

Artikel IV

Het **Besluit melding zeggenschap en kapitaalbelang in uitgevende instellingen Wft** wordt als volgt gewijzigd:

A

Artikel 5, eerste lid, wordt als volgt gewijzigd:

1. In onderdeel g wordt na "artikel 5:33, eerste lid, onderdeel b, onder 4°, eerste volzin," ingevoegd "of artikel 5:45, tiende lid, onderdeel b," en wordt na "aandeelbewijs kan" ingevoegd "of moet".
2. Onder vervanging van de punt aan het slot van onderdeel h door "; en" wordt een onderdeel ingevoegd, luidende:
 - i. voor zover artikel 5:45, tiende lid, onderdeel a of c, van de wet van toepassing is: het aantal en de soort aandelen in de uitgevende instelling waarop het financieel instrument of contract betrekking heeft.

B

In artikel 8b wordt “5:45, tiende lid” vervangen door: 5:45, elfde lid.

C

In het opschrift van hoofdstuk 4 wordt “Bepalingen ter uitvoering van artikel 5:45, tiende lid, van de wet” vervangen door: Bepalingen ter uitvoering van artikel 5:45, elfde lid, van de wet.

Artikel V

Artikel 17, eerste lid, van het **Besluit prudentiële regels Wft** wordt als volgt gewijzigd:

1. In onderdeel a wordt “een duidelijke en adequate organisatiestructuur” vervangen door: een duidelijke, evenwichtige en adequate organisatiestructuur.
2. In onderdeel b wordt “een duidelijke en adequate verdeling van taken” vervangen door: een duidelijke, evenwichtige en adequate verdeling van taken.

Artikel VI

In artikel 6, eerste lid, van het **Besluit toezicht financiële verslaggeving** wordt “ten minste € 50.000” vervangen door: ten minste € 100.000.

Artikel VII

De artikelen van dit besluit treden in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip, dat voor de verschillende artikelen of onderdelen daarvan verschillend kan worden vastgesteld.

Artikel VIII

Dit besluit wordt aangehaald als: Wijzigingsbesluit financiële markten 2012.

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst.

De Minister van Financiën,

Algemeen

1. Inleiding

Het ontwerpbesluit Wijzigingsbesluit financiële markten 2012 bevat als onderdeel van de Wijzigingscyclus van nationale regelgeving op het terrein van de financiële markten een aantal wijzigingen van algemene maatregelen van bestuur die hun grondslag hebben in de Wet op het financieel toezicht (Wft) en wijzigt het Besluit toezicht financiële verslaggeving. Het ontwerpbesluit heeft een beoogde inwerkingtredingdatum van 1 januari 2012.

2. Inhoud van het besluit

Ten aanzien van de verschillende inhoudelijke onderwerpen in het onderhavige besluit wordt hierna kort een nadere toelichting gegeven.

2.1 Vakbekwaamheidseisen voor financiële dienstverlening met betrekking tot pensioenverzekeringen

Onderzoeken van zowel de Autoriteit Financiële Markten (hierna: AFM) alsmede het College Deskundigheid Financiële Dienstverlening (hierna: CDFD) naar de kwaliteit van dienstverlening bij tweede pijler pensioenen hebben laten zien dat het huidige niveau van advisering omtrent pensioenen veelal onvoldoende is¹. 31% van de financiële dienstverleners die adviseert in pensioenen levert zeer slecht advies, 44% slecht advies en slechts 25% matig tot redelijk. Geen enkele adviseur scoorde goed. Gezien het belang van een goed pensioen is dit een alarmerend resultaat. Een belangrijke randvoorwaarde voor goede advisering is de vakbekwaamheid van de personen binnen een financiële onderneming die zich daarmee bezighouden. Zowel AFM als CDFD hebben daarom aangedrongen op een verhoging van de vakbekwaamheidseisen voor pensioenadviesing. Conform dat advies is, in artikel 5 en de Bijlage van het Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen, overgegaan tot introductie van een module pensioenverzekeringen, naast de reeds bestaande module levensverzekeringen. Het doel hiervan is binnen een zo kort mogelijke termijn de kwaliteit van de pensioenadviesing in de tweede pijler naar een hoger niveau te tillen.

2.2 Meldingsplicht voor bepaald cash settled instrumenten

Het onderhavige besluit bevat een aantal wijzigingen die samenhangen met de introductie van een meldingsplicht voor bepaalde cash settled instrumenten.

In het consultatiedocument 'Voorstel wijziging Wft uitbreiding meldingsplicht substantiële zeggenschap en kapitaalbelangen met economische long posities'² is aangekondigd dat in aansluiting op de introductie van een meldingsplicht voor bepaalde cash settled instrumenten de artikelen 5 en 13 van het Besluit openbare biedingen Wft (Bob) zullen worden aangevuld. Artikel 5, vierde lid, van het Bob

¹ Rapport Kwaliteit Advies Tweede Pijler Pensioen: Het pensioenadvies aan het MKB moet beter, Bron: AFM, <http://www.afm.nl/layouts/afm/default.aspx~/media/files/rapport/2010/pensioenadvies-aan-mkb-moet-beter.ashx> en <http://www.afm.nl/nl/professionals/afm-actueel/nieuws/2010/apr/pensioenadviezen-mkb.aspx>
Rapport CDFD niet gepubliceerd.

² <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/kamerstukken/2009/09/21/toezending-consultatiedocument-cash-settled-financiele-instrumenten.html>.

bepaalt kort gezegd dat de bieder en de doelvennootschap tussen het tijdstip waarop het bod is aangekondigd en het tijdstip waarop het is uitgebracht, of een openbare mededeling is gedaan dat het bod niet zal worden uitgebracht, aan de AFM melding doen van verrichte transacties in de effecten waarop het openbaar bod bestrekking heeft of de effecten die in ruil worden aangeboden, dan wel van met betrekking tot die transacties gesloten overeenkomsten. Artikel 13, eerste lid, van het Bob bevat een soortgelijke bepaling voor de periode tussen het tijdstip waarop het openbaar bod is uitgebracht en het tijdstip waarop een openbare mededeling is gedaan omtrent de gestanddoening.

Het gaat bij de voornoemde artikelen om alle voorkomende transacties. Daarbij moeten ook de daarvoor geldende voorwaarden en de omvang van de onderlinge kapitaaldeelnames, zowel direct als indirect, medegedeeld worden. Overwogen wordt of het gewenst is om in het Bob of de toelichting te expliciteren dat hier ook de financiële instrumenten, opties en contracten als bedoeld in artikel 5:45, tiende lid, van de wet onder vallen.

2.3 Corporate governance en DGA

DNB houdt op grond van de artikelen 3:10 en 3:17 van de Wft toezicht op de beheerste en integere bedrijfsvoering van financiële ondernemingen. Goede corporate governance is een essentieel onderdeel van een beheerste en integere bedrijfsvoering. Corporate governance ziet in algemene zin op een verdeling van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden gericht op een evenwichtige invloed van bij de vennootschap en haar onderneming direct betrokkenen, waaronder met name bestuurders, commissarissen en kapitaalverschaffers. De inrichting van de corporate governance is primair de verantwoordelijkheid van de financiële onderneming zelf. Deze wijziging doet geen afbreuk aan deze verantwoordelijkheid, maar geeft de toezichthouder een expliciet aanknopingspunt voor zijn toezicht hierop.

Er is, mede naar aanleiding van de kredietcrisis, in toenemende mate aandacht voor adequate corporate governance verhoudingen bij banken en andere financiële ondernemingen. Diverse internationale standaarden vormen het brede raamwerk voor de invulling van corporate governance, zoals de "Principles for enhancing corporate governance" van het Bazels Comité voor Banktoezicht³, de "OECD Principles of Corporate Governance"⁴, en de "Insurance Core Principles on Corporate Governance" van de internationale vereniging van verzekeringstoezichthouders⁵. Verder wordt het belang van goede corporate governance in de Code Banken en de Governance Principles Verzekeraars onderkend. Zo bevatten de Code Banken en de Governance Principles Verzekeraars specifieke bepalingen over corporate governance, onder meer ten aanzien van de positie en samenstelling van de raad van commissarissen. Ook de Tijdelijke commissie onderzoek financieel stelsel (de commissie De Wit) heeft in haar rapport "Verloren Krediet"⁶ het belang van goede corporate governance benadrukt. Daarnaast onderstreept het rapport van de commissie Scheltema

³ Basel Committee on Banking Supervision, Principles for enhancing corporate governance van oktober 2010, <http://www.bis.org/publ/bcbs176.pdf>.

⁴ OECD Principles of Corporate Governance van 29 april 2004, <http://www.oecd.org/dataoecd/32/18/31557724.pdf>.

⁵ International Association of Insurance Supervisors, Insurance Core Principles on Corporate Governance van 19 januari 2004, http://www.iaisweb.org/_temp/LAIS_Core_Principles_on_Corporate_Governance__2004.pdf.

⁶ Rapport "Verloren krediet" van de Tijdelijke commissie onderzoek financieel stelsel, Kamerstukken II 2009/10, 31 980, nrs. 3 en 4.

over het onderzoek naar DSB Bank⁷ het belang van goede corporate governance. De commissie Scheltema is van oordeel dat het in ieder geval niet aanvaardbaar is dat bij de statutaire vormgeving van een bank een goed tegenwicht tegen de inbreng van een directeur-grotoaandeelhouder (hierna: DGA) ontbreekt.

Mede gelet hierop strekt de voorstelde wijziging in dit besluit ertoe duidelijk te maken dat DNB – onveranderd – de bevoegdheid heeft om specifieke eisen te stellen aan de corporate governance van financiële ondernemingen, waaronder begrepen eisen ten aanzien van de vormgeving van de statutaire bevoegdheidsverdeling en de uitwerking daarvan in de praktijk. Het zal daarbij vooral gaan om een in het kader van een DGA-structuur adequaat toegeruste en gepositioneerde en onafhankelijk functionerende raad van commissarissen. Dit komt er concreet op neer dat wordt geëxpliciteerd dat DNB ook de bevoegdheid heeft om een evenwichtige corporate governance af te dwingen en daarmee, zo nodig, in te grijpen in, bijvoorbeeld, de governance-structuur van een onderneming met een DGA danwel een dergelijke structuur niet te accepteren en de onderneming op te dragen haar structuur aan te passen. Volledigheidshalve wordt hierbij benadrukt dat deze wijziging niet alleen betrekking heeft op eventuele maatregelen ten aanzien van een DGA-structuur, maar zich tevens uitstrekt tot andere governance structuren.

Onder een klassieke DGA-structuur wordt verstaan de situatie dat een natuurlijk persoon zowel (indirect) groot aandeelhouder als bestuurder is. Een DGA kan, wanneer adequaat tegenwicht binnen de onderneming ontbreekt (hierna: checks and balances), een onwenselijk grote invloed hebben op de gang van zaken binnen de onderneming. Hij kan in de positie komen om het eigen (aandeelhouders)belang boven het (lange termijn)belang van de vennootschap of andere betrokkenen (stakeholders) te plaatsen. Afgezien van mogelijke belangenconflicten, bestaat het risico dat een DGA zich in een zodanige mate vereenzelvigd met “zijn” onderneming, dat hij niet in staat is om in zijn hoedanigheid van bestuurder de vereiste objectiviteit en onafhankelijkheid aan de dag te leggen en te waarborgen, bijvoorbeeld als een onderneming in een kritische situatie komt te verkeren. Een algemeen verbod op DGA-structuren bij financiële ondernemingen voert echter te ver en is onwenselijk. Of een dergelijke structuur al dan niet toelaatbaar is, hangt af van de omstandigheden van het geval (proportionaliteit). Voormelde kwetsbaarheden kunnen worden gemitigeerd door bijvoorbeeld zwaardere vergunningseisen of extra checks and balances op te leggen. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan de aanwezigheid van adequate regelingen om in het geval van conflicterende belangen tussen de vennootschap en de aandeelhouder-bestuurder tot een afgewogen besluit te komen (vergelijk artikel 11 van het Bpr Wft). Bovendien zou een (absoluut) DGA-verbod een sterk arbitrair karakter hebben. Ook is een DGA-structuur niet per definitie ongewenst. Er kunnen zich omstandigheden voordoen waarin een DGA-structuur wenselijk is. Een geheel nieuwe instelling komt vaak voort uit het initiatief van één persoon, die naast directeur tevens grotoaandeelhouder is. Een algemeen verbod zou de toetreding tot de markt van nieuwe instellingen kunnen belemmeren, terwijl dit juist nadere concurrentie, creativiteit en innovatie kan brengen.

⁷ Rapport van de commissie van Onderzoek DSB Bank van 23 juni 2010, Kamerstukken II 2009/10, 32432, nr. 1, bijlage.

Van belang is dat binnen financiële ondernemingen voortdurend van een deskundige en evenwichtige bedrijfsvoering sprake is met adequate checks and balances en juiste prikkelwerking. DNB moet niet alleen bij de vergunningverlening en, in geval van deelnemingen en overnames, bij de beoordeling van een aanvraag van een verklaring van geen bezwaar (zie ook artikel 3:100, eerste lid, onderdeel d, van de Wft) de expliciete bevoegdheid hebben om specifieke eisen te stellen ten aanzien van de corporate governance, maar ook doorlopend. Het is immers mogelijk dat een raad van bestuur of een raad van commissarissen van een bank, die oorspronkelijk op zijn taak was berekend, naderhand niet meer goed functioneert omdat de omstandigheden zijn veranderd of professionele inzichten zijn gewijzigd. Dit kan de toezichthouder adresseren via bijvoorbeeld de deskundigheidstoets⁸ van een bestuurder of een commissaris, waarbij onder meer wordt gekeken naar een combinatie van kennis, vaardigheden en professioneel gedrag van een bestuurder of commissaris en de samenstelling van de raad van bestuur en de raad van commissarissen als geheel. Dit laat niettemin onverlet dat onder omstandigheden een meer algemene expliciete bevoegdheid om in te grijpen in de corporate governance van een financiële onderneming, waar onderhavige wijziging in voorziet, ten aanzien van een evenwichtige bedrijfsvoering aanvullend kan werken althans van toegevoegde waarde kan zijn.

Mede naar aanleiding van het faillissement van DSB Bank is veel aandacht uitgegaan naar de corporate governance van in het bijzonder banken. Het valt niet in te zien waarom deze vorm van evenwichtig toezicht en controle niet ook behoort te gelden voor andere financiële ondernemingen. Om die reden is deze wijziging niet beperkt tot een bank, maar strekt deze zich tevens uit tot een betaalinstelling, clearinginstelling, entiteit voor risico-acceptatie, verzekeraar of bijkantoor als bedoeld in artikel 3:17, eerste lid, 3:23, 3:24a, 3:24b, 3:26 of 3:27 van de Wft.

2.4 Wijzigingen provisieregels

In onderhavig besluit worden diverse wijzigingen voorgesteld in de provisieregels aangaande beloning door de cliënt, bemiddelen in schadeverzekeringen en ten behoeve van (onder)gevolmachtigde agenten.

Voorgesteld wordt onder andere dat in de geldstroom tussen een aanbieder en een bemiddelaar of adviseur (ook) wat betreft schadeverzekeringen uitsluitend nog afsluitprovisies en doorlopende provisie zijn toegestaan. Bonusregelingen of omzetprovisies – provisie die verbonden zijn aan het behalen van een bepaalde omzet of productie – zijn niet langer toegestaan.

Daarnaast wordt er een open norm geïntroduceerd voor rechtstreekse beloning van de adviseur of bemiddelaar door de cliënt.

Ook wordt voorgesteld dat het voor aanbieders, gevolmachtigde agenten of ondergevolmachtigde agenten niet langer mogelijk is om commissies te betalen of te ontvangen indien deze de kwaliteit van

⁸ Met de inwerkingtreding van het thans in voorbereiding zijnde wetsvoorstel 'Wijziging van de Wet op het financieel toezicht, de Wet financiële markten BES en de Wet toezicht trustkantoren in verband met de introductie van de geschiktheidseis en de versterking van de samenwerking tussen de toezichthouders in het kader van de geschiktheidstoets en de betrouwbaarheidstoets' zal de term 'deskundigheidstoets' worden vervangen door 'geschiktheidstoets'.

de dienst niet ten goede komen en/of afbreuk doen aan de verplichting van de aanbieder of gevolmachtigde agent om zich in te zetten voor de belangen van de cliënt.

2.5 Ophogen grensbedrag professionele marktpartij (PMP)

Voorgesteld wordt om het drempelbedrag om als professionele marktpartij aangemerkt te worden van € 50.000 te verhogen naar € 100.000. Hiermee wordt ten behoeve van een gelijk speelveld gekozen om hetzelfde drempelbedrag toe te passen als bij het aanbieden van effecten, beleggingsobjecten en rechten van deelneming in beleggingsinstellingen. Vastgesteld was immers dat de drempel van € 50.000 geen afspiegeling meer vormt van het verschil qua beleggingscapaciteit tussen niet professionele en professionele beleggers.

3. Administratieve lasten en nalevingskosten

De onderwerpen “*Vakbekwaamheidseisen voor financiële dienstverlening met betrekking tot pensioenverzekeringen*” en “*Wijzigingen provisieregels*” brengen veranderingen van de lasten voor het bedrijfsleven met zich. De onderscheidenlijke lasten worden hierna weergegeven.

3.1 Vakbekwaamheidseisen voor financiële dienstverlening met betrekking tot pensioenverzekeringen

De vakbekwaamheidseisen voor financiële dienstverlening met betrekking tot pensioenverzekeringen brengen voor de sector administratieve lasten met zich mee. Daarnaast zullen als gevolg van de verplichting tot het afleggen van een examen bedrijfseffecten optreden.

Bij de inwerkingtreding van de voorgestelde wijziging zijn er naar verwachting ongeveer 30.000 adviseurs met een diploma levensverzekeringen werkzaam in de sector, de zogenaamde certificaathouders. Van deze groep verleent op dat moment ongeveer 55% financiële diensten met betrekking tot pensioenen⁹. De voorgestelde wijziging zal daarom naar verwachting impact hebben op ongeveer 16.500 personen. Op de rest van de groep, de financiële dienstverleners die op het moment van inwerkingtreding van het onderhavige besluit al diensten verlenen met betrekking tot levensverzekeringen maar niet met betrekking tot pensioenverzekeringen (ongeveer 13.500), zijn de nieuwe vakbekwaamheidseisen niet van toepassing. De administratieve lasten die betrekking hebben op deze wijziging zijn daarom voor hen niet aanwezig.

Naar verwachting zal van de groep die reeds financiële diensten verleent met betrekking tot pensioenen ongeveer 80% besluiten de pensioenadvisering niet voort te zetten. Voor de certificaathouders die als gevolg van de wijzigingen besluiten niet langer pensioenverzekeringen te adviseren zijn de kosten met name gelegen in een adequate overdracht van hun portefeuille naar een adviseur die wel wil blijven adviseren over pensioenverzekeringen. Dit kan binnen dezelfde onderneming zijn, maar moet in veel gevallen buiten de onderneming gezocht worden. De kosten hiervan zijn dan ook moeilijk te ramen.

Voor de 20% certificaathouders, ongeveer 3.300 personen, die financiële dienstverlening met betrekking tot pensioenverzekeringen wel willen voortzetten behelzen de kosten met name het af te

⁹ Gebaseerd op gegevens over kantoren, niet op certificaathouders

leggen examen en eventuele opleidingskosten ter voorbereiding hiervan. Uiteraard zijn deze opleidingskosten afhankelijk van de adviseur zelf: hij kan er ook voor kiezen zich zelf op het examen voor te bereiden en slechts het examen te doen. De exacte kosten voor een examen zijn nog niet bekend, aangezien de examens nog ontwikkeld moeten worden. Daarom wordt aansluiting gezocht bij de kosten voor een examen bij de Federatie Financieel Planners, die een soortgelijke toetsystematiek hanteert als die ook in deze module gevolgd wordt. De kosten daarvoor bedragen ongeveer € 600. De kosten voor examinering en voorbereidingstijd worden per deelnemer in totaal geraamd op € 2.616¹⁰. Overigens bestaat er ook een mogelijkheid om aan de eisen met betrekking tot het verlenen van financiële diensten met betrekking tot pensioenverzekeringen te voldoen door middel van het aanvragen van een ervaringscertificaat. De kosten zullen in een dergelijk geval een stuk lager liggen.

Er is geen verplichting tot het volgen van een opleiding voorafgaand aan het examen. De kosten van een dergelijke opleiding vormen dan ook geen onderdeel van de inhoudelijke verplichting die uit onderhavige vakbekwaamheidseis voortvloeit. De kosten van een dergelijke opleiding zijn sterk afhankelijk van de keuze van de certificaathouder en kunnen voor de reeds bestaande modules variëren van minder dan € 300 voor een zelfstudiepakket, tot meer dan € 1.200 voor een volledige klassikale opleiding. Omdat de module pensioenverzekeringen op een hoger niveau en voor een ander type examinering opleidt, is nu nog niet in te schatten wat de precieze kosten van een opleiding voor deze module zullen zijn. De verwachting is dat deze hoger zullen liggen dan voor reeds bestaande modules.

Voorts geldt er een informatieverplichting aan de toezichthouder voor personen die pensioenadviesing willen voortzetten. Deze vindt op een aantal momenten plaats. Grosso modo bedragen de kosten hiervan € 9 per certificaathouder¹¹. Deze kosten zijn wel te bestempelen als administratieve lasten.

De totale kosten waarmee de groep bestaande adviseurs die pensioenadviesing wensen voort te zetten worden geconfronteerd bedragen daarmee per certificaathouder ongeveer € 2.625 en voor de groep in totaal ongeveer € 8.662.500.

De nieuw tot de markt toetredende pensioenadviseurs worden geconfronteerd met een extra af te leggen module. Konden zij in de oude situatie volstaan met een met succes afgelegde module levensverzekeringen, moeten zij nu naast deze module levensverzekeringen met ingang van 1 januari 2012 een diploma pensioenverzekeringen behalen. Het aantal nieuwe adviseurs wordt jaarlijks geschat op 30¹². De extra lasten voor deze groep bestaan uit de extra af te leggen module¹³ en worden daarmee geraamd op € 90.000.

¹⁰ Er is uitgegaan van 36 uur voorbereidingstijd en examinering gedurende werktijd, uitgaande van een uurtarief van € 56. Eventuele extra studietijd buiten werktijd is niet in deze berekening meegenomen.

¹¹ Kosten bestaan uit het doorgeven van het besluit om wel/niet door te gaan met financiële dienstverlening met betrekking tot pensioenverzekeringen, het overleggen van een plan om aan nieuwe eisen te gaan voldoen. Per persoon worden deze geraamd op 10 minuten.

¹² Voor dit aantal is aansluiting gezocht bij de jaarlijkse aanwas financiële dienstverleners vermenigvuldigd met het percentage kantoren (van het totaal aantal kantoren) dat de financiële dienstverlening met betrekking tot pensioenverzekeringen zal willen voortzetten.

¹³ De kosten voor deze groep zijn gelijkgesteld met de kosten voor certificaathouders levensverzekeringen. De reden daarvoor is dat anders moeilijk is in te schatten wat de kosten voor hen zullen zijn. Ze kunnen ervoor kiezen om de module

Voor zowel bestaande als nieuwe financiële dienstverleners geldt daarnaast een gewijzigde verplichting voor Permanente Educatie (hierna: PE) indien zij de financiële dienstverlening met betrekking tot pensioenverzekeringen willen voortzetten. Ook hier geldt dat waar voorheen kon worden volstaan met het volgen van PE voor de module levensverzekeringen, nu zowel de PE van de module levensverzekeringen als voor de module pensioenverzekeringen zal moeten worden gevolgd. PE kan worden afgelegd als programma met toetsend element en als los examen. Ervan uitgaande dat voor een los examen wordt gekozen, bedragen de kosten per certificaathouder naar verwachting ongeveer € 189¹⁴. Deze kosten bestaan zowel uit de kosten van het PE-examen als uit de gedorven arbeidsproductiviteit tijdens het examen. Als wordt gekozen voor een PE-programma bedragen de kosten per certificaathouder ongeveer € 300. Er wordt ingeschat dat het jaarlijks om ongeveer 3.300 adviseurs gaat¹⁵. De totale lasten met betrekking tot PE bedragen daarmee ongeveer € 623.700. Deze kosten zullen voor het overgrote deel pas na 2014 optreden, als de overgangstermijn afgelopen is.

Bovenstaande ramingen betreffen vrijwel uitsluitend inhoudelijke nalevingskosten. Alleen de informatieverplichting aan de toezichthouder betreft administratieve lasten. De administratieve lasten van deze maatregel zijn daarmee beperkt, namelijk ongeveer € 29.700. De inhoudelijke nalevingskosten zijn hoger. Deze bedragen in totaal ongeveer € 9.346.500.

Het verplicht stellen van een vakbekwaamheidseis voor deze groep en de daarmee gemoeide kosten, werken kostenverhogend voor de onderneming waar de adviseur werkzaam is, aangezien deze waarschijnlijk overwegend de kosten voor zijn rekening neemt. Daar tegenover staat dat een verhoogd – en benodigd¹⁶ – niveau van kwaliteit van advisering over pensioenverzekeringen wordt gerealiseerd. Dit beoogt enerzijds een bescherming van de consument te realiseren, alsmede ook voor de beroepsgroep, wiens naam wordt aangetast wegens inadequaat handelen van niet gekwalificeerde adviseurs.

3.2 Wijzigingen provisieregels

De nieuwe maatregelen vallen uiteen in: 1. de norm ter bestrijding van kennelijk onredelijke beloningen van de cliënt aan de adviseur/bemiddelaar, 2. het verbod op bonusprovisies bij de bemiddeling/advisering van schadeverzekeringen en 3. de norm voor passende commissies voor gevolmachtigd agenten.

pensioenverzekeringen als onderdeel van hun HBO-opleiding te volgen, waarmee de kosten voor hen zeer gering zullen zijn. Ze kunnen ook besluiten de module afzonderlijk te volgen, waarmee meer kosten gemoeid zullen zijn.

¹⁴ Voor de kosten van een PE-examen is aansluiting gezocht bij PE voor de module levensverzekeringen. Deze bedragen € 60. Ingeschat wordt dat in totaal ongeveer een halve werkdag nodig is voor het examen en dat indien nodig de voorbereiding buiten werktijd plaatsvindt. Het uurtarief dat hiervoor gehanteerd wordt bedraagt € 56. Daarbij komt dat PE niet een jaarlijks terugkerende verplichting is, maar eenmaal per anderhalf jaar moet worden gevolgd. Dat betekent dat de kosten twee maal in drie jaar tijd worden gemaakt.

¹⁵ Er wordt aangenomen dat het aantal adviseurs dat ook daadwerkelijk besluit zijn financiële dienstverlening met betrekking tot pensioenverzekeringen voort te zetten gelijk is aan het aantal adviseurs dat uiteindelijk ook aan de PE-verplichting zal moeten voldoen.

¹⁶ Zie onderzoek van AFM naar kwaliteit dienstverlening met betrekking tot pensioenverzekeringen: Rapport Kwaliteit Advies Tweede Pijler Pensioen: Het pensioenadvies aan het MKB moet beter, Bron: AFM, <http://www.afm.nl/layouts/afm/default.aspx~/media/files/rapport/2010/pensioenadvies-aan-mkb-moet-beter.ashx> en <http://www.afm.nl/nl/professionals/afm-actueel/nieuws/2010/apr/pensioenadviezen-mkb.aspx>

Betrokken ondernemingen

De bepalingen in de onderhavige regeling zijn relevant voor een grote groep financiële ondernemingen. De regels hebben gevolgen voor gevolmachtigde agenten, bemiddelaars en adviseurs. Voor het aantal bemiddelaars en adviseurs van schadeverzekeringen wordt aangesloten bij de in het Wft register aanwezige gegevens per oktober 2010. Hieruit blijkt dat een totaal aantal van 8900 bemiddelaars, adviseurs en gevolmachtigde agenten schadeverzekeringen aanbieden, sluiten, daarin bemiddelen of adviseren.

Bepalingen die belastende bedrijfseffecten teweeg brengen

Onder administratieve lasten worden de kosten verstaan die een onderneming moet maken om te voldoen aan informatieverplichtingen die zich richten tot de overheid. Het betreft verplichtingen tot het verzamelen, bewerken, registeren, bewaren, rapporteren en ter beschikking stellen van informatie. De inhoudelijke nalevingskosten bestaan uit de kosten voor het bedrijfsleven om te kunnen voldoen aan informatieverplichtingen ten aanzien van derden.

De aanpassingen in de definities van afsluit- en doorlopende provisie, de introductie van een definitie van commissie en de aanpassingen in artikel 150 zijn zuiver technisch van aard en veroorzaken geen administratieve lasten noch inhoudelijke nalevingskosten.

De nieuwe maatregelen die wel lasten veroorzaken vallen uiteen in: een norm ter bestrijding van kennelijk onredelijke beloningen van de cliënt aan de adviseur/bemiddelaar, een norm voor passende commissies voor gevolmachtigde agenten en het verbod op bonusprovisies bij de bemiddeling/advisering van schadeverzekeringen. Ten aanzien van de norm ter bestrijding van kennelijk onredelijke beloningen van de cliënt aan de adviseur/bemiddelaar en de norm voor passende commissies voor gevolmachtigde agenten geldt dat deze maatregelen geen inhoudelijke nalevingskosten met zich meebrengen. De normen zijn niet gekoppeld aan transparantieverplichtingen. Wel brengen de normen administratieve lasten met zich mee in de vorm van toezichtskosten van de AFM, die aan het einde van deze paragraaf nader gespecificeerd worden.

De onderhavige regeling veroorzaakt in totaal € 60.075,00 aan eenmalige inhoudelijke nalevingskosten en € 3.720.000,00 aan doorlopende inhoudelijke nalevingskosten en € 87.000,00 aan administratieve lasten. De administratieve lasten en nalevingskosten bedragen in totaal €3.867.075,00.

Het verbod op bonusprovisies bij schadeverzekeringen

Aan het verbod op bonusprovisies bij schadeverzekeringen is beloningstransparantie gekoppeld. De beloningstransparantie houdt in dat een afnemer van een schadeverzekering op diens verzoek wordt geïnformeerd over de beloning die gekoppeld is aan de verkoop van de schadeverzekering. Er zijn verdergaande transparantie-eisen overwogen, ten aanzien waarvan de administratieve lasten aanzienlijk hoger gelegen zouden hebben. De lasten zijn verder beperkt doordat de informatie die aan de afnemers moet worden verstrekt op hun verzoek al bekend is bij de aanbieders en de

bemiddelaars. De beloningen zijn immers contractueel vastgelegd tussen aanbieders en bemiddelaars. Ook zullen veel bemiddelaars al beschikken over een standaardformulering ten aanzien van de beloning die zij ontvangen van aanbieders. Dergelijke formuleringen worden immers al langer gebruikt bij de beloningstransparantie omtrent betalingsbeschermers, complexe producten, hypothecair krediet en uitvaartverzekeringen. Van de ongeveer 8900 bemiddelaars heeft ongeveer 95 procent een vergunning om zowel te mogen bemiddelen in schadeverzekeringen als in producten die al eerder onder de beloningstransparantie vielen. Voor voormelde bemiddelaars zijn de kosten van de onderhavige maatregelen nihil. Voor de overgebleven vijf procent bemiddelaars geldt dat een deel van hen ook eerder te maken heeft gehad met beloningstransparantie, omdat zij op basis van de vergunning mogen bemiddelen in betalingsbeschermers. Deze producten vallen al langer onder de beloningstransparantie. Hoeveel bemiddelaars die enkel bemiddelen in schadeverzekeringen ook werkelijk bemiddelen in betalingsbeschermers is niet bekend. Daarom wordt in het hiernavolgende voor de berekening van de nalevingskosten uitgegaan van vijf procent van de bemiddelaars voor wie het verbod op bonusprovisies en transparantie daarover nieuw zijn. De werkelijke nalevingskosten zullen lager zijn. Voor de ongeveer 5% van de bemiddelaars die enkel bemiddelen in schadeverzekeringen en daarom niet eerder te maken hebben gehad met beloningstransparantie kunnen de lasten als volgt worden begroot. Het opstellen van een nieuwe formulering en aanpassing van de bedrijfsvoering zal gebeuren door een interne hoogopgeleide kennismedewerker en zal naar verwachting drie uur in beslag nemen. Uitgaande van een uurtarief van € 45,00 levert dat een lastenpost op van € 135,00 per bemiddelaar in schadeverzekeringen die niet eerder te maken heeft gehad met beloningstransparantie.¹⁷ De gehele berekening levert een eenmalige lastenpost op van € 60.075,00 ($0,05 * 8900 * € 135,00$).

De doorlopende nalevingskosten van de maatregelen kunnen in aansluiting bij eerdere berekeningen¹⁸ als volgt worden begroot. Per overeenkomst zal de hoogte van de beloning met betrekking tot de schadeverzekering moeten worden ingevuld in de standaardformulering. De hoogte van de beloning zal daartoe moeten worden opgezocht in de beloningstabellen die worden gehanteerd door de betreffende marktpartij. Deze actie zal twee minuten in beslag nemen. Uitgaande van een uurloon van € 37 levert dit een lastendruk per overeenkomst op van € 1,24. Deze kosten per overeenkomst moeten worden vermenigvuldigd met het aantal overeenkomsten ten aanzien waarvan afnemers zullen verzoeken om nadere informatie over de beloning. Het totale aantal schadeverzekeringen dat jaarlijks wordt afgesloten is ongeveer zeven en een half miljoen.¹⁹ De hoogte van de nalevingskosten zal afhangen van het aantal consumenten dat verzoekt om informatie omtrent de hoogte van de provisies. Het is lastig dit aantal vooraf te voorspellen. Uit een onderzoek naar de effectiviteit van de financiële bijsluiter (ook deze informatie wordt verstrekt op verzoek van de consument) blijkt dat twee van de vijf consumenten gebruik maken van de financiële bijsluiter. Er van uitgaande dat een vergelijkbaar aantal consumenten zullen vragen naar schadeverzekeringen, bedragen de totale doorlopende nalevingskosten van de beloningstransparantie aldus € 3.720.000,00 ($7,5 \text{ miljoen} * 2/5 * 1,24$).

¹⁷ Voor deze berekening is aangesloten bij een eerdere lastenberekening voor het Bgfo, zie Stb. 2009, nr. 401

¹⁸ Bron lastenberekening Bgfo, St. 2006, 520

¹⁹ Schatting van het Verbond van Verzekeraars

Administratieve lasten

De AFM houdt toezicht op de naleving van de regels die in dit voorstel zijn opgenomen. De bemiddelaars en gevolmachtigde agenten kunnen in dat verband met informatieverzoeken van de AFM worden geconfronteerd. De kosten van ondernemingen om op verzoek van de AFM informatie te verstrekken worden als administratieve lasten aangemerkt.

De exacte omvang van deze lasten is lastig vast te stellen. Er is namelijk sprake van een groot aantal onzekere factoren. De AFM houdt risico georiënteerd toezicht op basis van signalen uit de markt en stelt haar eigen prioriteiten vast. Het aantal verzoeken om informatie is bovendien sterk afhankelijk van wat zich in een jaar op de financiële markten voordoet. Om die reden kan slechts een benadering worden gegeven van de administratieve lasten. Bemiddelaars en gevolmachtigde agenten zullen op grond van dit voorstel structureel met administratieve lasten worden geconfronteerd. De initiële lasten zijn nihil, omdat kan worden verondersteld dat er geen aanpassingen van de bedrijfsvoering nodig zijn om op informatieverzoeken te reageren. De AFM inventariseert ieder jaar met een vragenlijst op welke wijze bemiddelaars zich op de markt gedragen. Deze self assessment-methode bevordert de efficiëntie van het toezicht.

Het onderhavige voorstel leidt er toe dat een aantal nieuwe vragen in de lijst wordt opgenomen. Aangezien een bemiddelaar hierop alleen met enkele vastgelegde keuzemogelijkheden kan antwoorden wordt verwacht dat een bemiddelaar hier slechts 10 minuten voor nodig zal hebben. Op basis van een intern uurtarief van € 45 voor een hoog opgeleide kennismedewerker en een totale populatie van 8900 bemiddelaars en gevolmachtigde agenten bedragen de administratieve lasten € 66.750,00 ($8900 * € 7,50$). Afhankelijk van de signalen die de AFM ontvangt, zal zij aanvullende individuele informatieverzoeken doen. Om een inschatting van de lasten te maken wordt aangesloten bij het aantal signalen dat de AFM met betrekking tot het intermediair en gevolmachtigde agenten ontvangt. Over het jaar 2010 zijn er met betrekking tot het intermediair en gevolmachtigde agenten in totaal ongeveer 3000 signalen binnengekomen bij de AFM. Indien dit aantal als uitgangspunt wordt genomen en wordt verondersteld dat 5% van het totaal ziet op de onderwerpen die door dit voorstel worden geraakt, zal de AFM 150 aanvullende individuele informatieverzoeken doen ($0,05 * 3000$). De hoeveelheid informatie die de AFM opvraagt is sterk afhankelijk van de specifieke omstandigheden van het geval. Voor de berekening wordt verondersteld dat het verstrekken van informatie meer tijd kost dan het beantwoorden van de self-assessment vragen.

Naar schatting zal dit een bemiddelaar per verzoek – mede rekening houdende met de mogelijkheid van vervolgvragen – drie uur kosten om de informatie te verstrekken. Op basis van een uurtarief van € 45 voor een hoog opgeleide kennismedewerker levert dit een last van € 135 per verzoek op. Voor de gehele populatie bemiddelaars en gevolmachtigde agenten bedraagt dit naar schatting € 20.250,00 ($€ 135 * 150$). De totale administratieve lasten worden dus beraamd op € 87.000,00 ($66.750,00 + 20.250,00$).

Gevolgen voor de consument

De aanscherping van de regels inzake provisies bij schadeverzekeringen, passende beloning en de beloning van gevolmachtigde agenten beogen de consument beter te beschermen. De consument wordt daarnaast op grond van onderhavige regeling op diens verzoek beter geïnformeerd over de beloning van het intermediair bij het bemiddelen in schadeverzekeringen.

Artikelsgewijs

Artikel I. Wijziging van het Besluit bestuurlijke boetes financiële sector

In artikel 10 is onder de Wet op het financieel toezicht in de opsomming opgenomen “artikel 3:72, eerste, derde en zevende lid”. Verzuimd is echter om in de opsomming onder Besluit prudentiële regels Wft na “129” met de daarbij behorende boetecategorie 2 artikel 131, eerste lid op te nemen. De onderhavige wijziging herstelt deze omissie.

Artikel II. Wijziging van het Besluit definitiebepalingen Wft

(Onderdeel A)

Door deze wijziging wordt het drempelbedrag om aangemerkt te kunnen worden als professionele marktpartij van € 50.000 verhoogd naar € 100.000. Hiermee wordt ten behoeve van een gelijk speelveld gekozen om hetzelfde drempelbedrag toe te passen als bij het aanbieden van effecten, beleggingsobjecten en rechten van deelneming in beleggingsinstellingen. Vastgesteld was immers dat de drempel van € 50.000 geen afspiegeling meer vormt van het verschil qua beleggingscapaciteit tussen niet professionele en professionele beleggers.

(Onderdeel B)

Doordat in Richtlijn 2010/73/EU van het Europees Parlement en de Raad van 24 november 2010 tot wijziging van Richtlijn 2003/71/EG betreffende het prospectus dat gepubliceerd moet worden wanneer effecten aan het publiek worden aangeboden of tot de handel worden toegelaten en Richtlijn 2004/109/EG betreffende de transparantievereisten die gelden voor informatie over uitgevende instellingen waarvan effecten tot de handel op een gereguleerde markt zijn toegelaten (*PbEG* L327/1) de definitie van gekwalificeerde belegger wordt gewijzigd, komt artikel 4 van het Besluit definitiebepalingen te vervallen.

(Onderdeel C)

Omwille van rechtszekerheid is het onwenselijk dat de wijziging er toe zou leiden dat personen of vennootschappen die onder de oude formulering overeenkomsten hebben afgesloten aangaande het aantrekken, het ter beschikking verkrijgen of het ter beschikking hebben van opvorderbare gelden door de wijziging niet meer als professionele marktpartij kwalificeren. Alleen bestaande overeenkomsten tussen geldgevers en geldnemers vallen onder deze overgangsbepaling; voor elke

nieuw afgesloten overeenkomst tussen dezelfde geldgever en dezelfde geldnemer moet de inleg ten minste € 100.000 zijn om als professionele marktpartij aangemerkt te kunnen worden.

Artikel III. Wijziging van het Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft

(Onderdeel A)

De in artikel 1 van het Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft (Bgfo Wft) opgenomen definities van de begrippen “afsluitprovisie” en “doorlopende provisie” worden gewijzigd. Die wijziging betreft een uitbreiding van reikwijdte van die definities met de overeenkomst inzake een schadeverzekering. Deze uitbreiding houdt verband met de in dit besluit opgenomen wijziging van artikel 149a van het Bgfo Wft. In dat artikel zijn regels gesteld voor beloningen in verband met het bemiddelen en adviseren inzake schadeverzekeringen.

Verder wordt aan artikel 1 van het Bgfo Wft de definitie van het begrip “commissie” toegevoegd. Dit in verband met het gebruik van dat begrip in het nieuwe artikel 149c van het Bgfo, waarin regels zijn gesteld voor de beloning van gevolmachtigde agenten.

De definitie van pensioenverzekering is beperkt tot de rechtsreeks verzekerde pensioenregelingen die bij verzekeraars zijn ondergebracht. De definitie ziet dus niet op pensioenregelingen die bij andere instellingen zijn ondergebracht, zoals bedrijfstak-, beroeps- en ondernemingspensioenfondsen. Het gaat bovendien uitsluitend om (collectieve) pensioenverzekeringen die worden afgesloten door de werkgever ten behoeve van zijn werknemer(s). Voor zover de directeur-groootaandeelhouder (DGA) zijn pensioen onderbrengt in een verzekerde pensioenregeling, valt hij binnen de reikwijdte van deze definitie. Een eigen beheer voorziening op de balans valt niet onder de definitie.

Voorts is de reikwijdte van de definitie van pensioenverzekering beperkt tot levensverzekeringen in de vorm van een ouderdomspensioen en een nabestaandenpensioen als bedoeld in artikel 1 van de Pensioenwet. Arbeidsongeschiktheidspensioen valt buiten de reikwijdte.

(Onderdeel B)

Met de introductie van artikel 5, eerste lid, onder e wordt beoogd om de deskundigheid van degenen die financiële diensten verlenen met betrekking tot pensioenverzekeringen op een hoger niveau te brengen. In onderdeel 7 van bijlage B zijn om die reden aparte eindtermen van vakbekwaamheid vastgesteld, waaraan de personen die zich onder de verantwoordelijkheid van de financiële dienstverlener rechtstreeks bezighouden met financiële dienstverlening met betrekking tot pensioenverzekeringen dienen te voldoen. Daarnaast dienen deze personen, zoals nu ook al het geval is, te voldoen aan de eindtermen van de basismodule en de module levensverzekeringen. Een pensioenverzekering is immers een species van een levensverzekering. De eindtermen die zijn opgenomen in onderdeel 7 van bijlage B zijn gebaseerd op de adviezen van het College Deskundigheid Financiële Dienstverlening.

(Onderdeel C)

Dit onderdeel wijzigt artikel 149a van het Bgfo zodat in de geldstroom tussen een aanbieder en een bemiddelaar of adviseur (ook) wat betreft schadeverzekeringen uitsluitend nog afsluitprovisies en doorlopende provisos zijn toegestaan. Bonusregelingen of omzetprovisies – provisos die verbonden zijn aan het behalen van een bepaalde omzet of productie – zijn niet langer toegestaan. Hiertoe wordt een verwijzing naar schadeverzekeringen toegevoegd aan artikel 149a, eerste lid.

De wijziging van artikel 149a, tweede lid, onderdeel b, bewerkstelligt dat de in dat onderdeel opgenomen voorwaarden niet van toepassing zijn op de bemiddeling en de advisering inzake schadeverzekeringen.

Voor schadeverzekeringen geldt voorts dat naast noodzakelijke provisos als bedoeld in het eerste lid van artikel 149a en rechtstreekse beloningen door de cliënt aan de bemiddelaar of adviseur, alleen afsluit- en doorlopende provisos blijven toegestaan. Dit laatste blijkt uit het nieuw onderdeel c van artikel 149a, tweede lid.

In dat onderdeel is ook bepaald dat de bemiddelaar of adviseur op verzoek van de cliënt kenbaar moet maken welke provisos hij ontvangt van de aanbieder voor het bemiddelen of adviseren inzake de betreffende schadeverzekering. De bemiddelaar of adviseur dient op voor de cliënt begrijpelijke wijze mededeling te doen van zowel de aard van de provisos als de nominale waarde van de provisos.

Het gewijzigde artikel 149a, tweede lid, onderdeel a, introduceert een open norm voor rechtstreekse beloning van de adviseur of bemiddelaar door de cliënt. De artikelen 4:72, derde lid, en 4:73, derde lid, van de Wft bevatten een grondslag om bij algemene maatregel van bestuur regels te stellen met betrekking tot de beloning of vergoeding die de adviseur of bemiddelaar ontvangt.

Adviseurs en bemiddelaars zijn in beginsel vrij om met de cliënt hun beloning overeen te komen, zolang er maar geen sprake is van een beloning die gelet op de aard en de omvang van de dienstverlening als kennelijk onredelijk kan worden beschouwd. Het doel van deze norm is om te voorkomen dat adviseurs of bemiddelaars beloningen in rekening brengen voor hun werkzaamheden, die gelet op de daarmee gemoeide inspanningen niet kunnen worden gerechtvaardigd.

De hiervoor geschetste (open) norm geeft de AFM de mogelijkheid om handhavend op te treden, daar waar cliënten kennelijk onredelijke beloningen in rekening worden gebracht die evident afbreuk doen aan het belang van de cliënt.

Een afspraak over de beloning voor financiële diensten is primair een zaak tussen de cliënt en de adviseur of bemiddelaar. De cliënt bepaalt of hij de in rekening gebrachte advieskosten redelijk vindt gelet op de aard en omvang van de dienstverlening. Indien sprake is van kennelijk onredelijke vergoedingen kan de AFM handhavend optreden. Op grond van de Wft kan de AFM in het geval van overtreding van de norm een sanctie opleggen aan de adviseur of bemiddelaar. De AFM is, mede gelet op het bepaalde in artikel 1:75, derde lid van de Wft, niet bevoegd om direct in te grijpen in de civielrechtelijke verhouding tussen een cliënt en de adviseur of bemiddelaar.

De cliënt kan daarnaast natuurlijk – al dan niet met formele civiele rechtsmiddelen – verhaal halen bij de adviseur die het kennelijk onredelijke tarief in rekening heeft gebracht.

Onder kennelijk onredelijke beloningen wordt in ieder geval verstaan beloningen voor transacties die worden uitgevoerd met het enkele oogmerk additionele commissie of provisie te genereren, terwijl daar nauwelijks of geen (extra) advieswerkzaamheden mee gemoeid zijn. Dat is bijvoorbeeld het geval wanneer een of meer bijproducten (zoals een betalingsbeschermer) bij een consumptief krediet worden geadviseerd, en de adviseur werkzaamheden in rekening brengt bij zijn cliënt die (geheel of gedeeltelijk) ook al hebben plaatsgevonden in het kader van de advisering over het hoofdproduct, in dit geval het consumptief krediet. Ten aanzien van de vergoeding voor de werkzaamheden ten aanzien van de bijproducten geldt dan dat de hoogte van het bedrag dat in rekening wordt gebracht op geen enkele wijze in verhouding staat tot de aanvullende werkzaamheden van de adviseur. Daarmee is deze vergoeding kennelijk onredelijk.

In de genoemde voorbeelden kan ook sprake zijn van handelen in strijd met de plicht van de adviseur om de cliënt van passend advies te voorzien op grond van artikel 4:23 van de Wft. Immers, indien (bij)producten worden geadviseerd met geen ander doel dan om zoveel mogelijk adviesinkomsten te genereren, is het twijfelachtig of dergelijke adviezen passend zijn. De adviseur of bemiddelaar genereert extra inkomsten door de adviesbeloning, terwijl de cliënt gelet op zijn klantprofiel het product wellicht niet nodig heeft.

Bij het bepalen wat als kennelijk onredelijk kan worden beschouwd, kan ook worden gekeken naar wat in de branche in het algemeen gebruikelijk is om in rekening te brengen voor bepaalde diensten.

Van adviseurs en bemiddelaars wordt verwacht dat zij hun eigen verantwoordelijkheid nemen en een beloning bij cliënt in rekening brengen die – alle omstandigheden in aanmerking genomen – als redelijk kan worden beschouwd. Indien de markt onvoldoende opvolging geeft aan de norm, zal worden bezien of een nadere invulling van deze norm nodig is.

(Onderdeel D)

In het nieuwe artikel 149c van het Bgfo zijn regels opgenomen met betrekking tot de beloning van gevolmachtigde agenten en ondergevolmachtigde agenten. De definitie van het begrip “gevolmachtigde agent” in artikel 1:1 van de Wft brengt tot uitdrukking dat de gevolmachtigde agent een positie inneemt tussen de verzekeraar en een cliënt van de verzekeraar, maar geen bemiddelaar in de zin van de Wft is. Een gevolmachtigde agent is immers, anders dan een bemiddelaar, bevoegd om namens de verzekeraar verzekeringen te sluiten. De contacten tussen een gevolmachtigde agent en een cliënt vinden in de regel indirect plaats door tussenkomst van een bemiddelaar.²⁰

Een gevolmachtigde agent levert diensten aan de verzekeraar zoals het accepteren van risico's, het afwickelen van schades en het royeren van een polis. Hij ontvangt daarvoor een vergoeding van de

²⁰ Zie ook Kamerstukken II, 2003/2004, 29 507, nr. 3, p. 70.

verzekeraar in de vorm van een commissie. Een commissie kan worden betaald voor het sluiten en beheren van een verzekeringsovereenkomst.

Daarnaast worden in de praktijk ook winstgerelateerde commissies betaald: extra beloningen en vergoedingen die worden betaald als beloning voor de omvang of groei van de verzekeringsportefeuille. Deze winstgerelateerde commissies werken volumesturing in de hand.

Immers, als een gevolmachtigde agent een extra commissie ontvangt voor het afsluiten van verzekeringen voor een bepaalde aanbieder, dan ontstaat er een perverse prikkel om juist die verzekeringen voor cliënten af te sluiten, ongeacht of dit in het belang van de cliënt is.

In artikel 149c is neergelegd dat het voor aanbieders, gevolmachtigde agenten of ondergevolmachtigde agenten niet langer mogelijk is om commissies te betalen of te ontvangen indien deze de kwaliteit van de dienst niet ten goede komen en/of afbreuk doen aan de verplichting van de aanbieder of gevolmachtigde agent om zich in te zetten voor de belangen van de cliënt. Primair ziet deze norm op het verbieden van vergoedingen die tot doel hebben productie of omzetgroei te belonen en daarmee perverse prikkels veroorzaken. Wanneer in de dienstverlening van de gevolmachtigde agent door de hoogte van de commissie perverse prikkels ontstaan wordt daarmee de kwaliteit van de dienstverlening ondermijnd en worden de belangen van de cliënt geschaad.

(Onderdeel E)

In verband met de uitbreiding van de reikwijdte van de in artikel 1 van het Bgfo Wft opgenomen definities van de begrippen “afsluitprovisie” en “doorlopende provisie” wordt het vierde lid van artikel 150 van dat besluit gewijzigd, zodat laatstgenoemd artikel niet van toepassing is op overeenkomsten inzake een schadeverzekering.

(Onderdeel F)

Dit artikel bevat het overgangsrecht voor financiële dienstverleners die op 1 januari 2012 financiële diensten verlenen met betrekking tot pensioenverzekeringen en voornemens zijn deze werkzaamheden voort te zetten. Onder de in het eerste lid genoemde voorwaarden is het de financiële dienstverlener toegestaan tot 1 januari 2014 financiële diensten met betrekking tot pensioenverzekeringen te blijven verlenen, indien hij voldoet aan de in dit lid genoemde voorwaarden. Er is bewust gekozen voor een dergelijk lange overgangperiode om opleiders en financiële dienstverleners ook daadwerkelijk de mogelijkheid te geven zich tijdig voor te bereiden, mede met het oog op de duur van de opleiding. Vanwege deze langere overgangstermijn zal de AFM verscherpt toezicht houden op de pensioenadvisering gezien de precaire situatie daarvan alsmede op de adequate overdracht van de portefeuilles van financiële dienstverleners die zullen besluiten de financiële dienstverlening met betrekking tot pensioenverzekeringen niet voort te zetten.

Uit het eerste lid volgt dat de financiële dienstverlener die zijn pensioenadvisering wenst voort te zetten in ieder geval op 1 januari 2012 bevoegd dient te zijn voor het verlenen van financiële diensten met betrekking tot levensverzekeringen en dat hij op die datum dient te voldoen aan de vakbekwaamheidseisen met betrekking tot levensverzekeringen.

Voorts is in het tweede lid bepaald dat de financiële dienstverlener voor 1 februari 2012 aan de toezichthouder te kennen geeft of hij ook daadwerkelijk financiële diensten met betrekking tot pensioenverzekeringen wil blijven verlenen. De toezichthouder bepaalt op welke wijze deze kennisgeving plaatsvindt. Bovendien zal de financiële dienstverlener op grond van het derde lid voor 1 juli 2012 moeten laten zien dat hij aan de nieuwe vakbekwaamheidseisen voor het verlenen van financiële diensten met betrekking tot pensioenverzekeringen gaat voldoen en op welke wijze hij dat gaat doen. De bepalingen in artikel 6 zijn daarbij richtinggevend.

Uit het vierde lid volgt dat het overgangsrecht op de financiële dienstverlener van toepassing is totdat hij heeft voldaan aan de nieuwe vakbekwaamheidseisen. Indien hij daaraan heeft voldaan is het de financiële dienstverlener in dat geval ook na 1 januari 2014 toegestaan financiële diensten met betrekking tot pensioenverzekeringen te verlenen. Vanaf het moment dat de financiële dienstverlener voldoet aan de eisen gesteld in artikel 4:9, tweede lid van de Wft voor wat betreft het verlenen van financiële diensten met betrekking tot pensioenverzekeringen, valt hij niet langer onder het overgangsregime, maar onder het algemeen geldende regime voor financiële dienstverleners die financiële diensten met betrekking tot pensioenverzekeringen verlenen. Indien de financiële dienstverlener niet voldoet aan (één van) de voorwaarden in het eerste, tweede of derde lid, is het hem niet langer toegestaan financiële diensten met betrekking tot pensioenverzekeringen te verlenen. Dit kan op verschillende data vallen:

- Op 1 januari 2012 moet de financiële dienstverlener voldoen aan het eerste lid;
- Op 1 februari 2012 moet de financiële dienstverlener voldoen aan het kennisgevingvereiste, genoemd in het tweede lid;
- Op 1 juli 2012 moet de financiële dienstverlener op een voor de toezichthouder overtuigende wijze laten zien dat hij aan de nieuwe vakbekwaamheidseisen gaat voldoen en op welke wijze hij dat van plan is. Dit is de voorwaarde genoemd in het derde lid;
- Op 1 januari 2014 moet de financiële dienstverlener voldoen aan de nieuwe vakbekwaamheidseisen.

Artikel IV. Wijziging van het Besluit melding zeggenschap en kapitaalbelang in uitgevende instellingen Wft

(Onderdeel A)

In onder meer artikel 5 van het Besluit worden de gegevens bepaald die een houder van een substantiële deelneming zoals bedoeld in artikel 5:33, eerste lid, van de Wft bij een melding op grond van hoofdstuk 5.3 van de Wft moet verstrekken.

In onderdeel A wordt geregeld dat artikel 5, onderdeel g, ook geldt voor een persoon die op basis van een optie verplicht kan worden om aandelen als bedoeld in artikel 5:33, eerste lid, onderdeel b, te kopen. Deze meldingsplicht wordt geregeld in een nieuw artikel 5:45, tiende lid, onderdeel b, van de wet.

Voorts wordt in onderdeel A geregeld dat aan artikel 5, eerste lid, een nieuw onderdeel wordt toegevoegd. Het nieuwe onderdeel i bepaalt dat voor zover het nieuwe artikel 5:45, tiende lid, onderdeel a of c van toepassing is, een meldingsplichtige tevens informatie versterkt over: het aantal en de soort aandelen in de uitgevende instelling waarop het financieel instrument of contract betrekking heeft.

(Onderdelen B en C)

In het voorstel van wet tot Wijziging van de Wet op het financieel toezicht in verband met introductie van een meldingsplicht voor bepaalde cash settled instrumenten²¹ wordt een nieuw artikel 5:45, tiende lid, van de wet ingevoegd. Dit leidt tot een vernummering van artikel 8b en een wijziging van het opschrift van hoofdstuk 4 van het Besluit melding zeggenschap en kapitaalbelang in uitgevende instellingen Wft.

Artikel V. Wijziging van het Besluit prudentiële regels Wft

Deze wijziging van artikel 17, eerste lid, van het Bpr Wft is aangekondigd bij brief van de minister van Financiën van 29 juni 2010²². De wijziging strekt ertoe expliciet vast te leggen dat DNB toezicht uitoefent op een duidelijk, evenwichtig en verantwoord systeem van bestuur en toezicht (hierna: corporate governance) bij financiële ondernemingen. Bij financiële ondernemingen met een directeur-grotaandeelhouder (hierna: DGA-structuur) (of een daarmee vergelijkbare zeggenschapsstructuur) is bijzondere aandacht voor een evenwichtige corporate governance op zijn plaats. Zie voor een nadere toelichting bij dit onderdeel paragraaf 2.3 van het algemeen deel van deze nota van toelichting.

Artikel VI. Wijziging van het Besluit toezicht financiële verslaggeving

Door deze wijziging wordt het drempelbedrag van € 50.000 verhoogd naar € 100.000. Hiermee wordt ten behoeve van een gelijk speelveld gekozen om hetzelfde drempelbedrag toe te passen als bij het aanbieden van effecten, beleggingsobjecten en rechten van deelneming in beleggingsinstellingen. Vastgesteld was immers dat de drempel van € 50.000 geen afspiegeling meer vormt van het verschil qua beleggingscapaciteit tussen niet professionele en professionele beleggers.

De Minister van Financiën,

²¹ Kamerstukken II 2010/11, PM, nr 1.

²² Brief van de minister van Financiën van 29 juni 2010, Kamerstukken II 2009/10, 32 432, nr. 1.